

20.2.09; 24b (משנה ה') → 26a (אלמא איכא כופר ברגל ש"מ)

1. ויאמר ה' אל משה ואבניה ירק ירק בפינה הלא תקלם שבעת ימים תסגר שבעת ימים מחוץ למחנה ואחר תאסף: במדבר פרק יב פסוק יד
 2. ותסגר מרים מחוץ למחנה שבעת ימים והעם לא נסע עד האסף מרים: במדבר פרק יב פסוק טו
 3. כי יהיה בד איש אשר לא יהיה טהור מקנה לילה ויצא אל מחוץ למחנה לא יבא אל תוך המחנה: דברים פרק כג פסוק יא
 4. וכל אשר יפל עליו מהם במתם יטמא מפל כלי עץ או בנגד או עור או שק כל כלי אשר יעשה מלאכה בהם במים יובא וטמא עד הערב וטהר: ויקרא יא, לב
 5. וכל בנגד וכל כלי עור וכל מעשה עזים וכל כלי עץ תתחטאו: במדבר פרק לא פסוק כ
 6. איש איש מזרע אהרן והוא צרוע או זב בקדשים לא יאכל עד אשר יטהר והנגע בכל טמא נפש או איש אשר תצא ממנו שכבת זרע: ויקרא פרק כב פסוק ד
 7. או איש אשר יגע בכל שרץ אשר יטמא לו או באדם אשר יטמא לו לכל טמאתו: ויקרא פרק כב פסוק ה
 8. וכל בנגד וכל עור אשר יהיה עליו שכבת זרע וכבס במים וטמא עד הערב: ויקרא פרק טו פסוק יז
 9. וכבסתם בגדיכם ביום השביעי וטהרתם ואחר תבאו אל המחנה: במדבר פרק לא פסוק כד
 10. כי יבער איש שדה או כרם ושלח את בעירו ובער בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב כרמו ושלם: שמות פרק כב פסוק ד
 11. וכי יגף שור איש את שור רעהו ומת ומכרו את השור החי ונחצו את קספו וגם את המת ונחצו: שמות פרק כא פסוק לה
 12. אם כפר יושת עליו ונתן פדיון נפשו ככל אשר יושת עליו: שמות פרק כא פסוק ל
 13. ואיש פי יתן מום בעמיתו כאשר עשה פן יעשה לו: ויקרא פרק כד פסוק יט

- I (דיו) קרן ברשות הניזק (dispute between ר"ט/חכמים) שור המזיק ברשות הניזק – א:ד in #4 מועד explication: משנה ה'
- a if a שור gored, pushed, bit, jumped or kicked in רה"ר – נזק ½
 - b if a שור did any of the above in רשות הניזק:
 - i ר"ט – full damages
 - 1 argument: if שן ורגל ר, which are פטור ברה"ר, pay full damages in רשות הניזק
 - 2 then: קרן ק"ו that ק"ו, which pays ½ in רה"ר, should pay full in רשות הניזק
 - ii חכמים – ½ damages
 - 1 counter: rule of הדיו להיות כנדון (קל) – דיו לבא מן הדיו להיות כנדון (i.e. the חומר cannot be more severe than the קל)
 - 2 response of ר"ט: judges מרגל ר"ט (קרן מקרן) – just as רגל is נ"ש, so is קרן
- (a) comeback: דיו again
- II Discussion of דיו – and why ר"ט apparently rejects it
- a Challenge (to ר"ט) – ר"ט is found in the תורה (v. 1 – מרים should have been out of the camp for 14 days; דיו limits to 7)
 - b Answer: ר"ט accepts דיו when it doesn't render the ק"ו useless:
 - i in case of מרים, without ק"ו, we wouldn't know that she must be out of the camp at all
 - ii in our case, without the ק"ו, the שור is already חייב ח"נ
 - c response (חכמים): we already know that מרים would be out of the camp from מרים
 - i defense (ר"ט): that phrase teaches דיו
 - ii Response (חכמים): v. 2 teaches about מרים being kept out for 7 days already
 - 1 Defense (ר"ט): v. 2 teaches that דיו applies everywhere, isn't limited to here due to כבוד משה
 - d Tangential discussions: identifying תנאים who reject דיו in all circumstances (vv. 3-9)
- III Revisiting calculus between קרן and ורגל שן
- a Reduction ad absurdum: ורגל שן should be חייב ברה"ר – ק"ו from ק"ו:
 - i If: קרן, which is קל (only liable for ½ damages in רשות הניזק), nonetheless carries liability in רה"ר
 - ii Then: ורגל, which are חמור (liable for full damages in רשות הניזק), should certainly carry liability in רה"ר
 - 1 Answer: v. 10 limits liability to רשות הניזק
 - 2 Comeback: goal of ק"ו was to generate liability for ½ damages for שן ורגל ברה"ר; Answer: v. 11 limits ½ נזק to קרן
 - b Reduction ad absurdum: ורגל שן should be liable for ½ damages in רשות הניזק; ק"ו from ק"ו:
 - i If: קרן, which is חמור (liable for damages in רה"ר), is only liable for ½ damages in רשות הניזק
 - ii Then: ורגל, which are קל (exempt from damages in רה"ר), should only pay ½ damages in רשות הניזק
 - 1 Answer: end of v. 10 implies full payment
 - c Reduction ad absurdum: קרן should be exempt ברה"ר; ק"ו from ק"ו:
 - i Answer: end of v. 11 implies ½ payment in all cases – רה"ר or רה"י
 - d Reduction ad absurdum: people should be liable for כופר (if they killed someone) – ק"ו from שור
 - i Answer: v. 12 implies that only a שור ('s owner) can be assessed with כופר
 - e Reduction ad absurdum: שור should be liable for 4 extra payments (אדם, בשת, רפוי, שבת) – ק"ו from אדם
 - i Answer: v. 13 limits payment to battery (אדם)
- IV Related discussion: is there כופר ברגל (e. g. שור trampled baby to death חצר הניזק or does lack of להזיק distinguish?)
- a Support from ruling of ר"ט – in such a case he finds owner liable for full כופר – even if תם
 - i reason: follows ריה"ג who finds תם liable for ½ כופר and applies ק"ו from רגל to include כופר → כופר ברגל
 - 1 challenge: perhaps his ק"ו is from רגל נזקי
 - 2 block: any attempt to use רגל נזקי to include כופר has a block (אש, טמון, כלים, אדם) – including רגל itself